

HÅLLBARHETSPROGRAM

2026–2035

FÖR ETT BRA LIV
I EN ATTRAKTIV REGION

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Allt hänger ihop

Människor väljer att leva där det finns jobb, utbildning, en god livsmiljö, kultur och möjlighet att kunna pendla till arbete, skola och fritidsaktiviteter.

Där människor finns behövs bland annat hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, utbildning och kultur. Företagen behöver välutbildade medarbetare och en bra infrastruktur.

INNEHÅLL

Tillsammans för ett bra liv för alla	4-5
Inledning	6-11
Vad är hållbar utveckling?	14-15
Vi är till för alla	16-17
Vi är klimatsmarta	18-19
Vi bidrar till en sund livsmiljö	20-21
Vi använder våra resurser klokt	22-23
Framtagning av programmet och ord- och begreppsförklaringar	26-27

Tillsammans för ett bra liv för alla

Jönköpings län präglas av invånare som skapar starka lokalsamhällen, ett engagerat civilsamhälle, ett starkt näringsliv och stor innovationskraft. Här finns en tradition av samverkan, där föreningsliv, företag och offentliga aktörer tillsammans skapar trygghet, delaktighet och livskvalitet och där invånarna upplever att det är nära till beslutsfattare och mellan människor.

Samtidigt står vi inför gemensamma utmaningar. Färre behöver försörja fler och vi behöver matcha arbetskraften mot arbetsmarknadens behov. Svensk hälso- och sjukvård har gjort stora framsteg med bättre teknik och behandlingar, men utvecklingen kräver nu en omställning till mer hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv vård. Den psykiska ohälsan ökar och tillsammans måste vi vidta åtgärder. Kollektivtrafiken är en viktig del i många invånares vardag för att ta sig till jobb och fritidsaktiviteter, men inom länet skiljer sig invånarnas tillgång till kollektivtrafik åt.

Inom länet finns en tydlig vilja att växa – med fler invånare, starkare samhällen och mer hållbara livsmiljöer. Det finns en gemensam insikt: att framtidens samhällen formas genom långsiktighet, tillit och samverkan över gränser och med starkt fokus på hållbarhet i alla delar, miljömässig, social och ekonomisk – för ett bra liv idag och för kommande generationer.

Region Jönköpings läns fyra strategiska dokument – Strategi för att möta framtidens behov av hälso- och sjukvård, Regional utvecklingsstrategi, Trafikförsörjningsprogrammet och Hållbarhetsprogrammet utgör tillsammans en väg framåt, förankrad i lokal kunskap och gemensamma ambitioner.

Vår utgångspunkt är tydlig: framtiden bygger vi bäst – tillsammans.

Tillsammans för ett bra liv för alla är en gemensam ambition i Jönköpings län – förankrad i lokal kunskap och samverkan mellan Region Jönköpings län, länets 13 kommuner, Jönköping University, Länsstyrelsen, samt civilsamhälle, näringsliv och invånare.

Vårt bidrag till en hållbar utveckling

Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram visar hur vår organisation ska arbeta för att bidra till Agenda 2030* (se förklaring sidan 27) och de globala målen för hållbar utveckling. Uppdragen i hållbarhetsprogrammet visar hur vi ska arbeta för att på ett långsiktigt hållbart sätt nå vår vision *”För ett bra liv i en attraktiv region”*.

Hållbarhetsprogrammet är till stora delar ett internt styrdokument, men eftersom Region Jönköpings län är en stor organisation påverkar de val som vi gör också dem vi finns till för: länets invånare och våra samarbetspartners.

Med helhetsperspektiv och tydliga mål bidrar Region Jönköpings län till en robust och långsiktig hållbarhet i den egna verksamheten, i Jönköpings län och resten av världen – idag och för kommande generationer.

Uppdragen och målen i hållbarhetsprogrammet är integrerade i Region Jönköpings läns budgetprocess. Uppföljning av programmet görs genom delårsrapporter, hållbarhetsredovisning och ett årligt klimatbokslut. Hållbarhetsprogrammet revideras under varje mandatperiod.

Programmet innehåller

- Fyra framgångsfaktorer som vägleder arbetet mot visionen För ett bra liv i en attraktiv region.
- Tydliga uppdrag och mål kopplade till varje framgångsfaktor.
- En beskrivning av hur Region Jönköpings län bidrar till Agenda 2030 och de globala målen för en hållbar utveckling.
- En struktur för uppföljning, revidering och långsiktig utveckling av programmet.

För ett bra liv i en attraktiv region

Region Jönköpings län arbetar med frågor som är avgörande för människors liv och hälsa, både genom att erbjuda en trygg hälso- och sjukvård och genom att främja en hållbar, innovativ och kulturellt rik region. Vår styrning utgår från visionen ”För ett bra liv i en attraktiv region”. Allt vårt arbete ska leda till att Jönköpings län år 2035 är Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga län där alla människor trivs, utvecklas och mår bra.

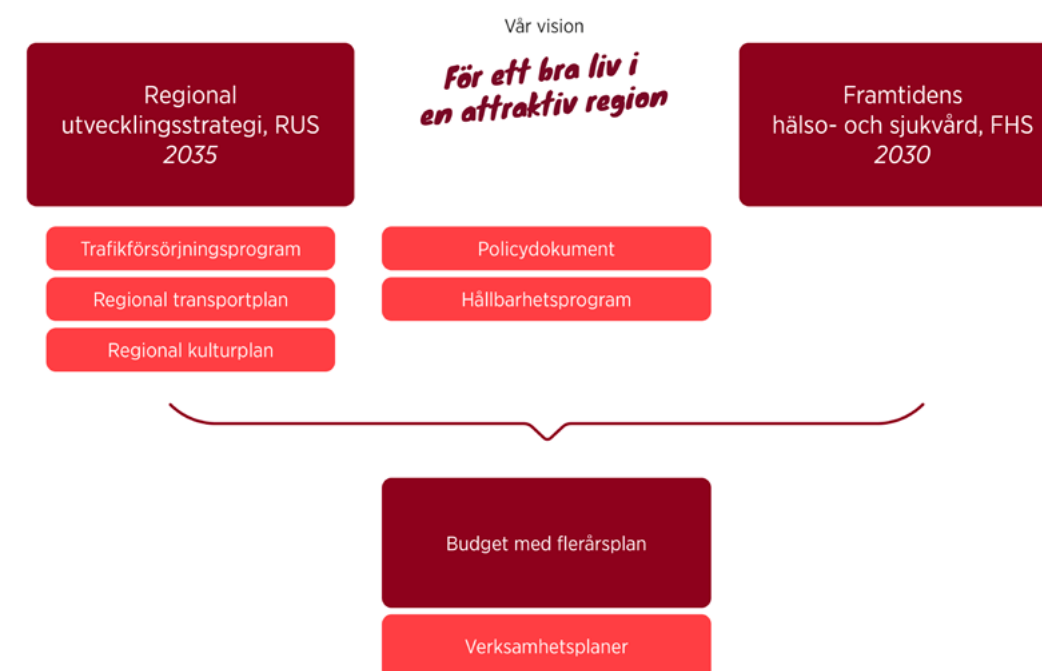
Vårt viktigaste styrdokument är budget med verksamhetsplan och flerårsplan. Här beskrivs våra strategiska mål, framgångsfaktorer, uppdrag och mätetal för de närmaste åren. De strategiska styrdokumenterna Regional utvecklingsstrategi (RUS) 2020–2035 och Strategi för att möta framtidens behov av hälso- och sjukvård 2020–2030 har båda långa tidsperspektiv. De beskriver den politiska ambitionen för Region Jönköpings län till år 2035 respektive 2030. Tillsammans med andra politiskt antagna planer och program bildar de en helhet där

de långsiktiga visionerna översätts till konkreta mål, uppdrag och aktiviteter i vardagen. I figur 1 visas hur styrdokumenterna förhåller sig till och samspelar med varandra.

Kvalitet som strategi

Vårt övergripande ledningssystem, kvalitet som strategi, beskriver hur vi planerar, leder, utvärderar och förbättrar verksamheten. Det innebär att den stora resursen för utveckling uppstår genom att förbättra och effektivisera nuvarande verksamhet, och fasa ut mindre värdeskapande arbetssätt och aktiviteter. På så sätt frigörs arbetstid och andra resurser som kan satsas på nya områden och åtaganden. Målet med kvalitet som strategi är att leverera tjänster som motsvarar kundernas behov och förväntningar och samtidigt skapa en arbetsplats där människor trivs och är stolta över sitt arbete. I figur 2 illustreras hur vårt övergripande ledningssystem fungerar och stödjer vårt arbete med kvalitet som strategi.

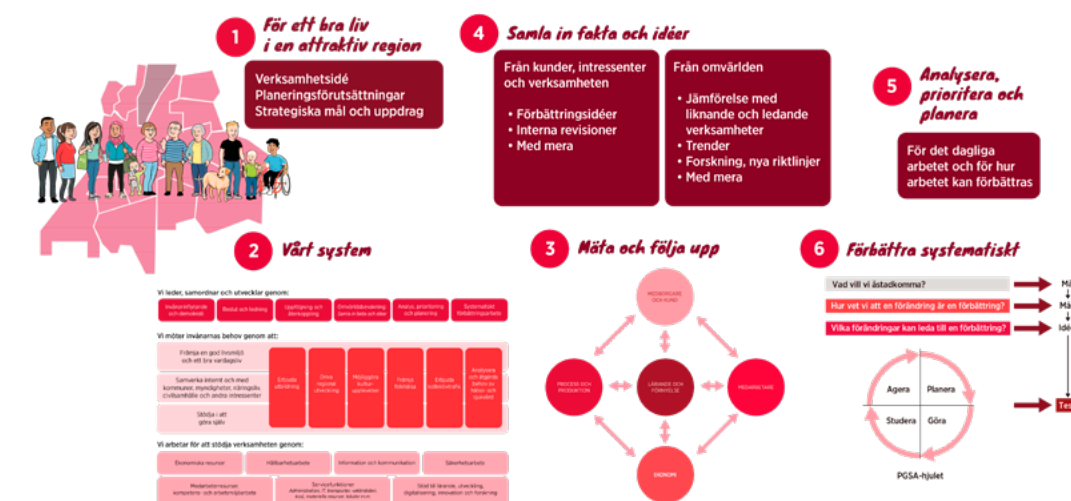
Figur 1 Hur styrdokument som antagits av Regionfullmäktige förhåller sig till och samspelar med varandra.

Figur 2 Kvalitet som strategi.

Kvalitet som strategi

Hur vi planerar, leder, utvärderar och förbättrar i Region Jönköpings län

Vad är bäst för Esther?

Vi behöver alltid utgå från varför och för vem vi finns till. För att leda, arbeta i och utveckla verksamheten använder vi tre enkla regler:

1. Vad är bäst för Esther?

Vi börjar alltid med individens behov, inte vår organisationsstruktur. Det innebär att vi lyssnar in människors berättelser, livsvillkor och önskemål – och låter det styra hur vi planerar, samordnar och utför insatser.

2. Vi tar ansvar för vårt steg, ger feedback till steget före och underlättar för steget efter.

Allt ska hänga ihop. Alla aktörer, oavsett roll eller verksamhet, har ett ansvar för att inte bara göra sitt eget steg – ge feedback till steget före och underlätta för steget efter i kedjan.

3. Vi gör tillsammans – det är vårt gemensamma resultat som räknas.

Invånare, medarbetare, kommuner, regioner och civilsamhälle behöver arbeta tillsammans – med tillit, delaktighet och gemensamt ansvar som grund.

Vad är hållbar utveckling?

En hållbar utveckling tillgodoser alla människors behov och mänskliga rättigheter idag, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. Den bygger på tre dimensioner – miljömässig, social och ekonomisk – som måste samverka för att vi ska nå långsiktig hållbarhet.

Ett miljömässigt hållbart samhälle innebär att ta ansvar för hur vi använder naturens resurser. Vi kan bidra genom att använda våra resurser klokt, minimera utsläpp till luft och vatten, bevara biologisk mångfald och arbeta för en hållbar konsumtion, produktion och samhällsplanering.

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett bra liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

I ett ekonomiskt hållbart samhälle förvaltar och utvecklar vi mänskliga och materiella resurser på ett långsiktigt hållbart sätt. Vi arbetar för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling där varje generation bär kostnaderna för den service som den generationen beslutar om och själv konsumerar.

En långsiktigt hållbar utveckling kräver också att vi stärker vår beredskap och robusthet. Genom att använda resurser klokt, göra hållbara val och stärka självförsörjningsgraden bidrar vi till en stabil och motståndskraftig verksamhet som klarar framtida utmaningar.

Globala, nationella och regionala mål
Världens länder har genom Agenda 2030 åtagit sig att fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid. Agenda 2030 innehåller 17 globala hållbarhetsmål med 169 delmål som ska leda till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa, samt skydda planetens naturresurser och lösa klimatkrisen. De globala målen är integrerade, odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den miljömässiga, den sociala och den ekonomiska.

Målen i Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram harmonierar med målen i Agenda 2030, de nationella målen om bland annat miljö kvalitet och jämställdhet samt övriga nationella och regionala mål, strategier och handlingsplaner inom hållbarhet.

Figur 3 Agenda 2030 – de globala målen för hållbar utveckling

Framgångsfaktorer och uppdrag

För att nå vår vision *För ett bra liv i en attraktiv region* arbetar vi utifrån fyra framgångsfaktorer:

- Vi är till för alla.
- Vi är klimatsmarta.
- Vi bidrar till en sund livsmiljö.
- Vi använder våra resurser klokt.

Framgångsfaktorerna täcker in helheten i begreppet hållbarhet och utifrån dessa har vi definierat uppdrag som ska genomföras där vi har en betydande möjlighet att skapa en hållbar utveckling

- i den egna verksamheten
- som samhällsaktör
- som finansiär
- som delägare i bolag.¹

¹ Hållbarhetsprogrammet omfattar även våra helägda bolag. Region Jönköpings län verkar också för att de bolag där vi äger en väsentlig del arbetar för att nå målen i vårt hållbarhetsprogram.

Vi är till för alla

Vi är en socialt hållbar organisation, med människors lika värde i centrum. Vi bedriver en jämlik verksamhet med ett gott bemötande. Vi är en del av en samhällsutveckling som bygger på tillit, förtroende och delaktighet.

Att respektera, skydda och främja de mänskliga rättigheterna är grundläggande för social hållbarhet. Att arbeta med mänskliga rättigheter är därför både ett mål och ett medel för en jämlik verksamhet.

Det rättighetsbaserade arbetet utgår från FN:s sju rättighetsprinciper:

- Jämlikhet
- Icke-diskriminering
- Delaktighet
- Inkludering
- Transparens
- Ansvar
- Egenmakt

Dessa principer hjälper oss att bygga tillit både i mötet med invånare och internt i organisationen. Vi arbetar för barnets bästa genom att utgå från FN:s barnkonvention, som också är svensk lag. Vi ska även följa FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Jämställdhet är en avgörande faktor för att skapa jämlikhet. Jönköpings län har antagit Council of European Municipalities and Regions deklaration om jämställdhet mellan män och kvinnor (CEMR). Den ger oss vägledning i arbetet med jämställdhet och andra dimensioner av diskriminering och social hållbarhet.

Diskrimineringslagen är en viktig utgångspunkt i arbetet med icke-diskriminering. Den består av två delar, dels förbud mot att diskriminera och dels krav på att arbetsgivare och utbildningsanordnare förebygger diskriminering genom aktiva åtgärder. Diskrimineringsförbuden och lagens aktiva åtgärder omfattar sju diskrimineringsgrunder. Dessa är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

God tillgänglighet är ett särskilt angeläget utvecklingsområde för att inte riskera att diskriminera dem vi är till för eller våra medarbetare. Det handlar till exempel om god tillgänglighet till transporter, lokaler, service och tjänster samt till information och kommunikation.

Vi ska tillgodose och skydda de fem nationella minoriteternas rättigheter, utifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Region Jönköpings län ingår även i finskt förvaltningsområde, vilket innebär särskilt starka rättigheter för den sverigefinska minoriteten i länet.

Social hållbarhet handlar också om hur vi är mot varandra som arbetskamrater. En god arbetsmiljö, känsla av sammanhang, meningsfullhet och stöd i kollegiala gemenskaper är avgörande för att vi ska kunna bidra med vår kompetens och kraft i arbetet för länets invånare. Ett av Region Jönköpings läns strategiska mål är att vara Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser.

Figur 4 Globala målen: nummer 3, 5, 10, 16, 17

Identifiera och åtgärda ojämlika skillnader

För att verkligen kunna vara till för alla behöver vår organisation utgå från ett normmedvetet förhållningssätt*. Det innebär att vi som anställda och arbetsgivare förstår, synliggör och förändrar begränsande normer, som riskerar att påverka synen på och bemötandet av dem vi är till för.

Vi ska ta fram och analysera data ur jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv för att upptäcka och åtgärda orättfärdiga skillnader mellan olika grupper.

Vi ska utgå från FN:s rättighetsprinciper för att respektera, skydda och främja våra invånares mänskliga rättigheter.

Mål

Förbättra resultat och minska skillnader mellan kvinnor och män/flickor och pojkar i regionala och nationella jämförelser.

Förbättra resultat och minska skillnader mellan olika grupper utifrån kön och till exempel ålder, socioekonomisk bakgrund eller geografiskt område, i regionala och nationella jämförelser.

Vi är klimatsmarta

Vi minskar vår klimatpåverkan, anpassar oss till ett förändrat klimat och bidrar till att Jönköpings län blir ett robust och fossilfritt plusenergilän* som producerar mer energi än vi själva använder och där den energi vi producerar och använder är fossilfri.

Klimatförändringarna påverkar inte bara miljö utan också människors hälsa och trygghet. Värmeböljor kan leda till ökad sjuklighet bland äldre och personer med kroniska sjukdomar, översvämningar kan skada både bostäder och samhällsviktig infrastruktur, och torka kan hota livsmedelsförsörjningen. Dessa förändringar ökar belastningen på Region Jönköpings läns verksamheter – från hälso- och sjukvård till kollektivtrafik och fastighetsförvaltning – och ställer krav på att vi anpassar oss för att kunna ge invånare en trygg och säker service även i framtiden. Klimatanpassning är därför en integrerad del av vårt löpande arbete och en förutsättning för god hälsa och ett bra liv i länet.

För att Jönköpings län ska bidra till att uppfylla Parisavtalet*, behöver våra utsläpp minska i linje med den koldioxidbudget* som tagits fram för länet. Transportsektorn står för den största andelen av utsläppen i Jönköpings län, vilket gör den till ett särskilt prioriterat område i det regionala klimatarbetet.

De utsläpp som Region Jönköpings län kan påverka kommer främst från energianvändning i fastigheter, kollektivtrafik, naturbruk, tjänsteresor med egna

fordon och godstransporter samt medicinska gaser. En betydande klimatpåverkan kommer också från utsläpp som vi inte styr över direkt, men som vi ändå kan påverka – till exempel inom materialanvändning, kapitalförvaltning, arbetspendling, byggnation, livsmedelskonsumtion och varutransporter.

Att vara klimatsmart innebär att vi arbetar aktivt med att minska våra utsläpp av växthusgaser och anpassar vår verksamhet till de klimatförändringar som sker. Som fastighetsägare och verksamhetsutövare kan vi till exempel bidra genom att fortsätta köpa 100 procent ursprungsmärkt och förnybar el. I våra verksamheter prioriteras låg energianvändning vid inköp av energikrävande utrustning, där så är lämpligt.

För att på ett effektivt sätt skapa ett hållbart fastighetsbestånd, ska vi i samband med ombyggnationer även genomföra de energieffektiviseringsåtgärder som behövs för att uppfylla kommande lagkrav och våra mål.

Region Jönköpings län har antagit Fossilfritt Sveriges transportutmaning* med målet att köpta och utförda transporter ska vara fossilfria år 2030.

Figur 5 Globala målen: nummer 3, 7, 9, 11, 13

Uppdrag - Minska vår klimatpåverkan

- Region Jönköpings län ska bidra till att länet håller sig inom sin koldioxidbudget.
- Senast år 2030 ska alla köpta och utförda transporter, inklusive den kollektivtrafik vi ansvarar för, vara fossilfria.
- Vi ska minska vår energianvändning i fastigheter och verksamheter.
- Vi ska främja hållbara resval genom att stimulera våra medarbetare att välja hållbara alternativ för arbetspendling och göra det enklare för invånare att resa hållbart till våra verksamheter.
- Vi ska bidra till ökade möjligheter till hållbara resor genom vårt uppdrag att driva kollektivtrafiken.

Mål

- Vår direkta klimatpåverkan¹ ska minska med minst 7 procent per år under perioden 2026–2035 och vi ska eftersträva att även den totala klimatpåverkan² har samma reduktionstakt.
- År 2030 ska köpt energi i egna fastigheter understiga 135 kWh/m².
- Köpta och utförda transporter ska vara fossilfria senast år 2030.

¹ Scope 1 och 2 enligt Greenhouse Gas Protocol*

² Scope 1-3 enligt Greenhouse Gas Protocol

Vi bidrar till en sund livsmiljö

En sund livsmiljö är en förutsättning för att människor ska kunna leva hela och goda liv. Vi värnar den miljö vi fått att förvalta så att luften vi andas, maten vi äter och vår närmiljö stärker hälsa, livskvalitet och gemenskap, samtidigt som våra verksamheter inte bidrar till negativa miljö- och hälsoeffekter. Vi väljer varor, kemiska produkter, livsmedel och läkemedel som gör så liten skada som möjligt på miljö och hälsa och vi främjar en hälsosam inom- och utomhusmiljö.

Genom kloka val av livsmedel, läkemedel och byggmaterial tar vi ansvar både för individens välbefinnande och för det gemensamma bästa. En sund livsmiljö gör det lättare för varje människa att ta hand om sig själv och sina medmänniskor.

Folkhälsa och sjukvård är en stor del av vår verksamhet och vi har ett ansvar att främja hälsa både genom vård och genom förebyggande insatser. Klimatförändringar, luftföroreningar och exponering för kemiska produkter innebär en försämrad hälsa för många, framför allt för sköra och utsatta individer. Det är angeläget att vi arbetar hälsofrämjande genom att till exempel

- stödja människor i att själva kunna ta ansvar för sin hälsa
- minska användning av farliga kemiska ämnen i varor och kemiska produkter
- minska luftföroreningar
- begränsa klimatförändringar
- främja den biologiska mångfalden.

För oss är en hållbar läkemedelsanvändning med patienten i fokus av största vikt. Det innebär bland annat att vi endast använder antibiotika när det är medicinskt motiverat – för att bevara dess effekt och säkerställa att antibiotika även i framtiden kan rädda liv.

Region Jönköpings län är i många fall en stor kund och kan genom upphandlingar påverka marknaden i en mer hållbar riktning. I prioriterade

upphandlingar ställer vi sociala hållbarhetskrav och mer långtgående miljökrav. Vi prioriterar även produkter med säkra leveranser och korta leveranstider för att säkerställa en stabil verksamhet.

Region Jönköpings län bidrar till en hållbar livsmedelsanvändning genom att förenkla möjligheterna att göra hälsosamma och miljömedvetna matval för våra patienter, elever, besökare och anställda. Våra naturbruksskolor ska också arbeta för att bedriva och bidra till en hållbar och robust livsmedelsproduktion.

Vi ska aktivt arbeta för att minska klimatpåverkan från våra livsmedelsinköp. När vi köper in livsmedel ska vi välja i följande prioriteringsordning:

1. Livsmedel som uppfyller svenska livsmedelskrav och är ekologiskt producerade
2. Livsmedel som uppfyller svenska livsmedelskrav
3. Ekologiskt producerade livsmedel
4. Konventionellt producerade livsmedel.

Bland livsmedel som uppfyller svenska livsmedelskrav ska vi prioritera varor producerade i länet eller i angränsande län.

Menyer ska så långt som möjligt anpassas efter säsong. Kaffe, te, drickchoklad och bananer ska vara ekologiskt producerade och uppfylla sociala och etiska krav motsvarande Fairtrade. Fisk och skaldjur ska vara märkta med msc eller ha motsvarande märkning för hållbart fiske eller fiskodling.

Figur 6 Globala målen: nummer 3, 6, 8, 9, 12, 14, 15

Uppdrag - Skapa en sund och hälsosam miljö

- Vi ska utveckla ett hållbart byggande med sunda inom- och utomhusmiljöer samt främja cirkulära byggmetoder. Utomhusmiljöerna kring våra fastigheter ska utformas för att främja hälsa och bidra till att skydda och öka den biologiska mångfalden.
- Vi ska minska användningen av miljö- och hälsoskadliga ämnen.
- Vi ska främja en hållbar läkemedelskedja som minimerar läkemedlens negativa påverkan på människa, djur och natur - med bibehållen patientnytta.
- Vi ska verka för hållbar livsmedelsproduktion av de livsmedel vi köper in eller producerar, främja hälsosamma matvanor och en ökad självförsörjningsgrad när det gäller livsmedel.
- Vi ska ställa långtgående miljökrav och sociala krav i våra upphandlingar och följa upp dessa systematiskt.

Mål

Från och med år 2026 ska:

- minst 90 procent av nybyggnation som avser en byggnad motsvara minst Miljöbyggnad Silver*.
- antalet uthämtade antibiotikarecept vara högst 250 recept per 1 000 invånare och år.

Senast år 2030 ska

- minst 60 procent av Region Jönköpings läns inköpta livsmedel vara ekologiskt producerade.
- minst 75 procent av de totala livsmedelsinköpen utgöras av svenska råvaror.

Vi använder våra resurser klokt

Klok resursanvändning innebär att våra verksamheter inte tar resurser från kommande generationer. Vi använder naturens och våra ekonomiska resurser på ett effektivt och hållbart sätt, och visar respekt för skattebetalarnas pengar, naturens tillgångar och människorna som berörs av våra beslut. Genom att hushålla, återbruka och investera långsiktigt lämnar vi över en region i balans, stärker tilliten till våra verksamheter och frigör kraft för vård, utbildning, service och utveckling.

Region Jönköpings läns verksamhet ska bedrivas resurseffektivt utifrån ett helhetsperspektiv samt bidra till en globalt hållbar resursanvändning och en cirkulär ekonomi, där varor och material används så länge som möjligt.

Resursanvändningen ska ske på ett effektivt sätt. Väl använda resurser inom till exempel sjukvården ger en minskad miljöpåverkan, god ekonomi och patientnytta. Vår användning av förbrukningsartiklar är prioriterade ur ett miljöperspektiv. Vi strävar efter att så långt som möjligt använda flergångsmaterial och i övrigt använda rätt förbrukningsmaterial vid rätt tillfälle. Kravställning vid upphandlingar bidrar till en hållbar resursanvändning och utgår även från ett livscykelperspektiv.

Det är angeläget att vi minskar den totala mängden avfall och att andelen avfall som kan materialåtervinnas ökar. Ökad användning av flergångsmaterial samt varor och material med lång livslängd bidrar

till minskad mängd avfall. Materialåtervinningen ökas genom goda förutsättningar för källsortering av vårt avfall.

Möbelförrådet ger en samlad tillgång till begagnade möbler som vid behov kan repareras och rekonditioneras, något som bidrar till att färre nya möbler köps in. Utbytt IT-utrustning och mobiltelefoner återanvänds eller återvinns. Utrangerad men fungerande sjukvårdsutrustning ges som bistånd för fortsatt användning i länder som utvecklar sin sjukvård.

Region Jönköpings län har finansiella tillgångar för att huvudsakligen möta framtida pensionsutbetalningar. Finanssektorn har stor indirekt påverkan på vårt klimat. Genom att ställa tydliga krav kan vi främja en hållbar finansmarknad. Det handlar om att styra kapital till investeringar i bolag som arbetar för en mer hållbar utveckling, främst genom att placera kapital i bolag som stöder Parisavtalets 1,5-gradersmål och Agenda 2030.

Figur 7 Globala målen: nummer 8, 11, 12, 17

Uppdrag - Använda våra resurser klokt

- Vi ska öka andelen flergångsmaterial, välja varor och material med lång livslängd samt främja återbruk i byggande, utrustning och andra varor.
- Vi ska minska avfallsmängder, öka materialåtervinning och stärka cirkulära materialflöden.
- Vi ska säkerställa en kapitalförvaltning som bidrar till hållbar utveckling och minskat fossilberoende.
- Vi ska använda resurser inom vården på ett sätt som både stärker patientnytta och minskar miljöpåverkan.

Mål

- Jämfört med nivåerna år 2025, ska vårt matsvinn minska med 15 procent per patient-respektive restaurangportion till år 2030. Serveringssvinnet ska under samma period minska med 30 procent.
- Koldioxidintensiteten (ton koldioxidekvivalenter*/mnkr) från vår kapitalförvaltning genom innehav i aktiefonder ska minska över tid och vara lägre än jämförbart index.

Vi är till för alla

 Region
Jönköpings län

Framtagning av Hållbarhetsprogrammet

- Hållbarhetsprogrammets uppdrag och mål har tagits fram utifrån en gapanalys som utgått från Region Jönköpings läns tidigare hållbarhetsprogram (2021-2025) samt från globala, nationella och regionala mål, strategier och åtgärdsprogram.
- Under en intern remiss har verksamheter inom Region Jönköpings län haft möjlighet att yttra sig över det reviderade hållbarhetsprogrammet.
- En parlamentarisk referensgrupp har följt arbetet med programmet och föreslagit ändringar och ambitionsnivåer vid tre tillfällen. I referensgruppen har representanter från samtliga partier som är representerade i regionfullmäktige ingått.
- Samtliga verksamheter inom Region Jönköpings län har inför revideringen av programmet fått möjlighet att i olika workshops komma med synpunkter samt förslag på ändringar och åtgärder.

Förklaring av ord och begrepp

Agenda 2030

Agenda 2030 är en handlingsplan som antogs av FN år 2015 och innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling och 169 delmål. Målen syftar till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa samt skydda planetens naturresurser och motverka klimatförändringar. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: miljömässig, social och ekonomisk.

Normmedvetet förhållningssätt

Normmedvetenhet innebär att vara medveten om de normer (oskrivna regler), som finns i samhället och som styr hur människor förväntas vara, se ut eller agera. Vissa normer gynnar social gemenskap och tillit. Andra normer är begränsande och påverkar människors rättigheter, möjligheter och utrymme att vara sig själva. Genom ett normmedvetet förhållningssätt kan vi aktivt synliggöra och förändra de begränsande normerna för att undvika felaktiga beslut, dåligt bemötande eller diskriminering.

Plusenergilän

Ett plusenergilän innebär att länets energibehov minskar samtidigt som produktionen av fossilfri energi ökar, något som ger ett energiöverskott som kan användas utanför länet.

Parisavtalet

I Parisavtalet, ett avtal under FN, har världens länder enats om att hålla den globala temperaturökningen väl under 2 grader och sträva efter att begränsa den till högst 1,5 grader.

Koldioxidbudget

En koldioxidbudget visar hur mycket och hur snabbt utsläppen av koldioxid behöver minska varje år, för att till exempel ett land eller ett län ska uppfylla sin del av Parisavtalet. Jönköpings läns koldioxidbudget lanserades 2023.

Fossilfritt Sveriges transportutmaning

Fossilfritt Sverige är ett regeringsinitiativ för att påskynda arbetet med att göra Sverige till ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Fler än 500 företag och organisationer samverkar för att senast år 2030 endast utföra och köpa fossilfria inrikestransporter.

Greenhouse Gas Protocol (GHG)

Greenhouse Gas Protocol (GHG) är en global standard för att beräkna organisationers utsläpp av växthusgaser. Utsläppen delas in i tre kategorier. Scope 1 är de direkta utsläpp som organisationen själv genererar, till exempel från förbränning av fossila bränslen i egna fordon. Scope 2 omfattar utsläpp från inköpt energi, som el och fjärrvärme. Scope 3 inkluderar indirekta utsläpp i leverantörskedjan eller i användningen av produkter, till exempel transporter, inköp av varor eller hantering av avfall.

Miljöbyggnad Silver

Miljöbyggnad är ett svenskt system för hållbarhetscertifiering av byggnader. Miljöbyggnad Silver innebär att byggnaden har bättre energiprestanda, inomhusklimat och materialval än vad gällande lagkrav och byggregler kräver.

Koldioxidekvivalenter

Koldioxidekvivalenter är ett mått som används för att jämföra olika växthusgasers klimatpåverkan.